

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta Lissabonin strategian elvyttäminen

(2005/C 164/13)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon Wim Kokin johtaman korkean tason työryhmän marraskuussa 2004 antaman raportin *Facing the challenge, the Lisbon Strategy for Growth and Employment* (Tavoitteiden saavuttaminen — Kasvua ja työllisyyttä koskeva Lissabonin strategia),

ottaa huomioon komission tiedonannon ”Strategiset tavoitteet vuosiksi 2005–2009 — Eurooppa 2010: kumppanuus Euroopan uudistamiseksi — hyvinvointi, solidaarisuus ja turvallisuus” ⁽¹⁾

ottaa huomioon komission työohjelman vuodeksi 2005 ⁽²⁾,

ottaa huomioon komission tiedonannon kevään 2005 Eurooppa-neuvostolle ”Kasvua ja työtä Euroopan tulevaisuuden hyväksi — Uusi alku Lissabonin strategialle” ⁽³⁾,

ottaa huomioon 29. syyskuuta 2004 antamansa lausunnon ”Lissabonin strategian puoliväliarviointi” (CdR 152/2004),

ottaa huomioon 18. marraskuuta 2004 antamansa lausunnon ”Tiede ja teknologia Euroopan tulevaisuuden avaintekijöinä — suuntaviivoja unionin tutkimusrahoituspolitiikalle” (CdR 194/2004),

ottaa huomioon 23. helmikuuta 2005 antamansa lausunnon komission tiedonannosta neuvostolle ja Euroopan parlamentille ”Yhteisen tulevaisuuden rakentaminen — Poliittikan haasteet ja rahoitusmahdollisuudet laajentuneessa unionissa 2007–2013” (CdR 162/2004),

ottaa huomioon 23. helmikuuta 2005 antamansa lausunnon ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös integroidun toimintaohjelman perustamisesta elinikäisen oppimisen alalla” (CdR 258/2004),

ottaa huomioon 23. helmikuuta 2005 antamansa lausunnon ”Globalisaation sosiaalinen ulottuvuus” (CdR 328/2004),

katsoo, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat suurelta osin vastuussa EU:n politiikkojen täytäntöönpanosta,

katsoo, että jos alue- ja paikallisviranomaiset voivat osallistua EU:n painopistealojen määrittelyyn, EU:n politiikkojen demokraattinen legitimitetti lisääntyy,

hyväksyi 23.–24. helmikuuta 2005 pitämässään 58. täysistunnossa (helmikuun 24. päivän kokouksessa) seuraavan päätöslauselman.

Alueiden komitea

Lissabonin strategian tavoitteet

1 kannattaa edelleenkin Lissabonin strategiaa, jonka täytäntöönpano muodostaa Euroopan unionin ensisijaisen poliittisen strategian vuoteen 2010 asti.

2 on tyytyväinen siihen asemaan, joka Lissabonin strategialle on annettu Euroopan komission viisivuotiskauden 2005–2009 painopisteissä.

3 muistuttaa, että Lissabonin tavoitteiden ⁽⁴⁾ toteuttaminen edellyttää kokonaisvaltaista strategiaa, johon jäsenvaltiot

osallistuvat ja jonka tavoitteena on taloudellisen kasvun edistäminen ja uusien työpaikkojen luominen erityisesti seuraavien toimien avulla: kilpailukykyä ja innovaatiota vahvistavien rakenteellisten uudistusten nopeuttaminen ja sisämarkkinoiden toteuttaminen; Euroopan sosiaalisen mallin nykyaikaistaminen investoimalla ihmisiin ja torjumalla sosiaalista syrjäytymistä; talouden hyvien näkymien ja suotuisien kasvuennusteiden luominen toteuttamalla asianmukaista talouspolitiikan yhdistelmää; tietoon perustuvan talouden edistäminen toteuttamalla parempaa tietoyhteiskunta- ja T&K-politiikkaa; alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen unionissa. ⁽⁵⁾

4 korostaa, että alan ehdotusten menestyminen edellyttää aktiivista ja strategista pyrkimystä edistää miesten ja naisten oikeuksia ja sukupuolien välistä tasa-arvoa kaikilla elämäna-alueilla.

⁽¹⁾ COM(2005) 12, 26.1.2005.

⁽²⁾ COM(2005) 15, 26.1.2005.

⁽³⁾ KOM(2005) 24, 2.2.2005.

⁽⁴⁾ Lissabonin Eurooppa-neuvosto, 23.–24. maaliskuuta 2000, puheenjohtajan päätelmät, kohta 5.

⁽⁵⁾ Puheenjohtajan päätelmät, kohta 6.

Lissabonin strategian toteuttaminen, uskottava koheesio-politiikka ja näihin pyrkimykseen soveltuva rahoituskehys: kolme erottamatonta tekijää

5 **on tyytyväinen** komission lupaukseen ehdottaa tulevalle koheesio-politiikalle tavoitteita ja välineitä, joiden avulla voidaan varmistaa yhdenmukaisuus Lissabonin strategian kanssa. Komitea **on** kuitenkin **vakuuttunut**, ettei tätä sitoumusta voida toteuttaa, ellei Euroopan unionilla ole käytössään asianmukaisia varoja.

6 **toteaa**, että Euroopan komissio kehottaa unionin alue- ja paikallisviranomaisia osallistumaan rakennerahastopolitiikan yhteydessä sellaisten hankkeiden suunnitteluun, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa rakennerahastopolitiikkaa Lissabonin strategian kanssa ⁽¹⁾.

7 **on sitä mieltä**, että yhteisön rakennepolitiikat tarjoavat erinomaisia esimerkkejä unionin politiikan lisäarvosta. EU:n investoinnit tutkimukseen ja kehittämiseen, rajatylittävään kaupankäyntiin ja infrastruktuurihankkeisiin noudattavat Lissabonin strategiaan kuuluvaa kumppanuuteen perustuvaa lähestymistapaa, jonka avulla pyritään vahvistamaan kasvua, lähentymistä, kilpailukykyä ja kestävää kehitystä.

8 **kehottaa** unionin toimielimiä keskittymään nykyisten päätösten tehokkaaseen toteuttamiseen ja välttämään uusien prosessien käynnistämistä tai uusien tavoitteiden määrittelyä. Lissabonin strategiaa ei tule käyttää kritiikittömästi perusteena kaikille uusille yhteisön lainsäädäntöaloitteille, sillä se ei anna vapautusta välttämättömästä perussopimuksiin pohjautuvasta oikeusperustasta eikä hyvän hallintotavan sääntöjen noudattamisesta.

Lissabonin strategian toteuttaminen: entistä yhdenmukaisempi ja demokraattisempi taloudellinen ja sosiaalinen hallintotapa

9 **pahoittelee**, että komission lähestymistavassa keskitytään yksinomaan keskushallinnon ja jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin ja että alue- ja paikallisviranomaisilla ei ole osallistumismahdollisuutta suorien viestintäkanavien kautta unionin tasolla. Kansallisten toimintasuunnitelmien laatiminen ja toteuttaminen on jätetty lähes yksinomaan jäsenvaltioiden vastuulle. Kun otetaan huomioon, että yhtenä syynä Lissabonin strategian toteuttamisen viivästymiseen on todellisen hajautetun lähestymistavan puuttuminen, komitea **toistaa** kehoituksensa, jonka mukaan Lissabonin strategian täytäntöönpanoa tulee tehostaa ja hajauttaa Lissabonin Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti. Päätelmissä todettiin, että "toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sovelletaan täysin hajautettua lähestymistapaa, jossa unioni, jäsenvaltiot, alueelliset ja paikalliset tasot sekä työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta osallistuvat aktiivisesti erilaisten kumppanuuksien avulla" ⁽²⁾.

10 **katsoo**, että Lissabonin tavoitteiden toteuttamisen kannalta välttämättömiä rakenteellisia uudistuksia ja sisämarkkinoiden loppuunsaattamista ei tule toteuttaa sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kustannuksella. Niiden yhteydessä tulee sen sijaan tehdä merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja koulutusta koskevia investointeja.

11 **tähdentää**, että Lissabonin tavoitteet voidaan saavuttaa vain, jos esitetyt toimenpiteet mahdollistavat sen, että Euroopan kansalaiset voivat vaikuttaa mahdollisimman paljon Euroopan talouteen. Komitea **suosittaa**, että talouspolitiikan hallitsevana poliittisena periaatteena tulisi aina olla se, että edistetään kansalaisten aktiivista osallistumista talouteen ja pyritään poistamaan sen tiellä olevia esteitä.

12 **muistuttaa**, että Euroopan sosiaalisen mallin nykyaikastaminen investoimalla ihmisiin ja torjumalla sosiaalista syrjäytymistä on Lissabonin strategian täytäntöönpanon perusta. Alueiden komitea onkin huolissaan, ettei komission tiedonannossa ole viittausta sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan seurantaan.

13 **katsoo**, että uudesta sosiaalipoliittisesta ohjelmasta käytävän keskustelun tulee olla yhteydessä Lissabonin strategian elvyttämisestä käytävään keskusteluun. Kansallisissa toimissa tulee keskittyä uusien työpaikkojen luomiseen sekä niiden suhteettomien työllisyysasteiden poistamiseen, joista naiset, iäkkäät työntekijät, ammattitaidottomat työntekijät ja maahanmuuttajat kärsivät. Työpaikkojen määrän lisäämiseksi ja laadun parantamiseksi on lisäksi pyrittävä kehitykseen kohti todellista liikkuvuutta Euroopan työmarkkinoilla.

14 **suosittaa**, että ympäristönäkökohdat sisällytetään kaikkiin politiikkoihin.

15 **toteaa uudelleen** pitävänsä tärkeänä, että Lissabonin strategian kaikkiin kolmeen osa-alueeseen — taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset näkökohdat — kiinnitetään yhtä paljon huomiota siten, että elämänlaatu pysyy keskeisenä tekijänä.

16 **korostaa** yrittäjyyden ja innovaation tärkeää roolia. Komitea kehottaa vähentämään byrokratiaa yrittäjyyden edistämiseksi ja toteuttamaan tiedotuskampanjoita yrittäjyyden tukemiseksi, epäonnistumisen pelon hälventämiseksi ja eurooppalaisen yrittäjähengen edistämiseksi.

17 **katsoo**, että Lissabonin strategian suurimpana heikkoutena on sen toteuttaminen erityisesti jäsenvaltioissa. Tilanteen korjaamiseksi Lissabonin prosessista on tehtävä entistä kohdenetumpi, avoimempi ja demokraattisempi. Alueiden komitea tukeekin vaatimusta ⁽³⁾ käynnistää eurooppanlaajuinen tiedotuskampanja, jotta Euroopan kansalaisille voitaisiin jakaa tietoa Lissabonin strategiasta ja sen vaikutuksista heidän jokapäiväiseen elämäänsä.

⁽¹⁾ KOM(2005) 24, s.10.

⁽²⁾ Puheenjohtajan päätelmät, kohta 38.

⁽³⁾ Laajentuneen unionin työllisyyden ja sosiaalipoliitiikan tulevaisuutta käsittelevän korkean tason ryhmän esittämiä.

18 **kehottaa** Lissabonin strategiasta vastaavaa henkilöä — jos neuvosto toteuttaa komission ehdotuksen tällaisen vastuuhenkilön nimeämisestä jäsenvaltioihin uusia hallintorakenteita luomatta — tekemään tiivistä yhteistyötä alue- ja paikallisviranomaisien kanssa.

19 **pitää valitettavana**, ettei komissio ole suunnitellut vertailevien arvioiden ja sijoituslistojen laatimista. Tämä vaikeuttaa jäsenvaltioiden uudistustoimien arviointia ja vertailua. Sijoituslistojen laatiminen ja valtiotason — ja tarvittaessa myös aluetason — nykyisten vahvuuksien ja heikkouksien analysointi parantaisi kilpailua ja lisäisi painetta saavuttaa huomattavia parannuksia uudistusten täytäntöönpanossa.

20 **on tyytyväinen** komission ehdotukseen korvata nykyiset lukuisat vuosikertomukset yhdellä strategisella vuosikertomuksella. Komitea kehottaa jäsenvaltioita kutsumaan alue- ja paikallisviranomaiset mukaan kansallisten suunnitelmien laadintaan, jotta Lissabonin strategian toteuttamisessa voitaisiin ottaa huomioon alueelliset ja paikalliset erityispiirteet ja painopisteet.

21 **pahoittelee**, ettei alue- ja paikallisviranomaisia ole onnistuttu ottamaan mukaan komission strategiaan ja että sen puitteissa tehty yhteistyö on jäänyt pääasiassa hallitusten väliselle tasolle. Komitea kehottaa komissiota tekemään ehdotuksen avoimen koordinoitimenetelmän uudistamisesta siten, että alue- ja paikallisviranomaiset otetaan mukaan. Alueiden komitea myös **kehottaa** komissiota hyvää hallintotapaa käsittelevän valkoisen kirjan hengessä kuulemaan komiteaa ennen kyseisen menetelmän mukaisten lausuntojen antamista.

22 **muistuttaa** lisäksi, että komissio sitoutui aloitteensa "Parempi säädöskäytäntö" yhteydessä kehittämään välineen lain-säädäntöehdotusten sosioekonomisten ja ympäristöllisten vaikutusten arvioimiseksi sekä liittämään jokaiseen ehdotukseen analyysin sen vaikutuksista toissijaisuuden kannalta. Alueiden komitea odottaa kiinnostuneena näiden toimien toteuttamista.

Lissabonin strategian ja vakaus- ja kasvusopimuksen uudistuksen yhteensovittaminen

23 **toteaa**, että EU ei saavuta tavoittelemaansa kasvun, työllisyyden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tasoa, jos jäsenvaltioiden makrotaloudellisia puitteita ei soviteta yhteen Lissabonin strategian kanssa ja jos yhteisön taloudellisten välineiden yhdenmukaisuutta ei paranneta.

24 **on samaa mieltä** tavoitteesta, jonka mukaan vakaus- ja kasvusopimuksessa tulisi EY:n perustamissopimuksen määräysten ⁽¹⁾ mukaisesti ottaa entistä paremmin huomioon talous-

suhdanteen vaikutusten kesto sekä budjettitilanteiden kestävyys. Komitea **katsoo**, että kokonaistilanteen arviointia, johon EY:n perustamissopimuksen 104 artiklan 6 kohdassa viitataan, tulisi tarkentaa siten, että sen yhteydessä otettaisiin huomioon viranomaisten tekemien Lissabonin strategian täytäntöönpanoon liittyvien investointien kesto. Komitea **ehdottaa** vakaus- ja kasvusopimuksen tarkistamista siten, että siitä tehdään joustavampi ja että siinä otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilainen taloudellinen tilanne. Tämä tulisi toteuttaa sopimuksen kriteerejä noudattaen sekä siten, ettei budjettivajeen laskennasta jätetä pois tiettyntyyppisiä menoja.

25 **kannattaa** myös Euroopan komission ehdotusta, jonka tavoitteena on lisätä euroopanlaajuisten verkkojen kehittämiseen tarkoitettuja varoja ja asettaa etusijalle erityisesti sellaiset kansainväliset hankkeet, joilla edistetään intermodaalisuutta ja kestävien liikennemuotojen käyttöä, kun otetaan huomioon, että tämä auttaa selviytymään lisääntyvästä liikenteestä ja kaup-
pavirroista.

Yleishyödyllisten palvelujen osuus Lissabonin strategian elvyttämisessä

26 **on tyytyväinen**, että komissio ottaa huomioon muun muassa alueiden komitean esittämät huolenaiheet ⁽²⁾, jotka koskevat alkuperämaan periaatteen soveltamista palveluita koskevassa direktiiviehdotuksessa ⁽³⁾.

27 **pahoittelee**, ettei komissio esitä konkreettista seurantaan yleishyödyllisiä palveluita koskevalle valkoiselle kirjalle ⁽⁴⁾.

28 **pitää välttämättömänä**, että valtiontukikysymyksissä korostetaan sellaisia horisontaalisia, yhteisön kannalta kiinnostavia tavoitteita kuin työllisyys, alueellinen kehitys, ympäristö, koulutus ja tutkimus erityisesti edistämällä innovatiivisia pieniä ja keskusuuria yrityksiä. Valtiontukien vähentämisen sijaan EU:n tulisi keskittyä valtiontukijärjestelmän parantamiseen korkealaatuisen palvelujen toimittamisen varmistamiseksi pitkällä aikavälillä.

29 **kannattaa** myös sellaisten vaikutusanalyysien toteuttamista, joiden avulla voidaan määritellä entistä paremmin ne valtiontuet, joilla on vaatimattomat vaikutukset kilpailuun ja EU:ssa käytävään kauppaan, mutta joiden avulla voidaan korjata markkinoiden todellisia puutteita, tukea kehityksestä jälkeen jääneiden alueiden kehittymistä ja edistää yrittäjyyttä. Alueiden komitea kannustaa komissiota jatkamaan toimiaan sen hyväksi, että alue- ja paikallisyhteisöille voidaan taata entistä parempi oikeusvarmuus ja avoimuus yleishyödyllisten palvelujen rahoituksessa ja hallinnossa.

⁽²⁾ CdR 154/2004 fin.

⁽³⁾ KOM(2005) 24, s. 17.

⁽⁴⁾ KOM(2005) 24, s. 17.

⁽¹⁾ EY:n perustamissopimuksen 104 artiklan 6 kohta sekä pöytäkirja liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä.

Tietoon perustuvan eurooppalaisen alueen tavoite

30 **kannattaa** komission kehotusta perustaa alue- ja kuntatasolle innovaatiokeskuksia, jotka voisivat saattaa yhteen innovatiiviset pienet ja keskisuuret yritykset ja korkeakoulut sekä asianmukaiset rahoitus- ja liiketoimintarakenteet.

31 **kannattaa** hanketta kasvua ja tietämystä koskevan sopimuksen laatimisesta, jotta voitaisiin uusia unionin ja jäsenvaltioiden yhteinen sitoumus kehittää tutkimusta, innovaatiota ja koulutusta. Kyseisen sopimuksen tavoitteena olisi koota yhteen erilaiset tietoon perustuvat ohjelmat, ja siinä esitettäisiin suppea luettelo määrällisistä tavoitteista. Osallistujina olisivat eurooppalaiset tietoon perustuvan politiikan toimijat. Komitea **ehdottaa**, että jäsenvaltiot osoittaisivat tulevaisuudessa 3 prosenttia BKT:staan tutkimukseen. Komitea **kehottaa** kaikkia hallinnontasoja esittämään toimenpiteitä, joiden avulla opiskelijoita voidaan kannustaa tutkimusuralle.

32 **korostaa** alue- ja paikallisviranomaisten erityistä merkitystä osaamisyhteiskuntaan tähtäävän elinikäisen koulutuksen ja oppimisen kokonaisvaltaisen käsitteen toteuttamisessa käytännössä. Innovatiivinen ammattietiikka sekä kielten oppiminen, joka on olennaisen tärkeää liikkuvuuden edistämisen kannalta, ovat käsitteen keskeisiä osatekijöitä.

33 **toteaa**, että verotuksen kirjavuus on yksi Lissabonin strategian keskeisistä tekijöistä, ja **kehottaa** jäsenvaltioita kehittä-

mään kilpailukykyisiä veroetuja, jotta yksityisen sektorin investoinnit lisääntyisivät myös tutkimuksen alalla.

34 **kannattaa** nuorisoa koskevaa eurooppalaista sopimusta, jossa keskitytään työttömyysongelmiin sekä yhteiskunnalliseen ja ammatilliseen osallistamiseen.

35 **kehottaa** käynnistämään ikääntymistä koskevan eurooppalaisen ohjelman ikääntyvien eurooppalaisten osaamisen ja asiantuntemuksen hyödyntämiseksi.

Lissabonin strategian maailmanlaajuinen konteksti

36 **katsoo**, että Lissabonin strategia ei voi onnistua, ellei Euroopan unioni pyri edistämään kansainvälisissä yhteyksissä globalisaation sääntelyä entistä tehokkaammilla ja oikeudenmukaisemmilla säännöillä kilpailun, sosiaalisten oikeuksien, ympäristön sekä teollis- ja tekijänoikeuksien aloilla.

37 **uskoo**, että maahanmuutto unionin ulkopuolisista maista voi tarjota Euroopan taloudelle uutta dynaamisuutta ja uusia ajatuksia. Komitea on tyytyväinen komission sitoumukseen ehdottaa entistä paremmin jäsenneltyä lähestymistapaa lailliseen maahanmuuttoon.

38 **valtuuttaa** puheenjohtajansa toimittamaan tämän päätöslauselman Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä unionin puheenjohtajavaltioille Luxemburgille ja Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Bryssel 24. helmikuuta 2005

Alueiden komitean
puheenjohtaja
Peter STRAUB